

Център Амалипе

Месечен бюлетин

брой 01, 2008

WWW.AMALIPE.COM

НАБЛЮДАТЕЛ

В броя:

[**НАБЛЮДАТЕЛ** – новините накратко – стр.1,2

[**АКЦЕНТ:**
Бахтало Васили,
Бахтало Нево Бреш...
с.1,7, 8

[**КНЕРЕ (У ДОМА)**
Център Амалипе представи годишния мониторингов доклад “Ромската интеграция в България” - 3
#Среца за Рамковата програма – 4,5
Европейската комисия насърчава активното ромско участие – 5
Париж – двете страни на монетата–6

[**УЧИЛИЩЕ**
Бахтало Васили,
Бахтало Нево Бреш-7
Конкурс за рисунка “Светът е за всички” – 7
Награди от конкурса за рисунка “Светът е за всички” – 8

[**ШАРЕНА ЧЕРГА:**
Рударите в Златарица празнуваха Бабинден - 9

Преглеждат бесплатно здравно неосигурени

В изпълнение на Плана за действие към здравната стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства непосредствено в края на 2007 година стартира кампания за профилактика на белодробни заболявания на здравнонеосигурени лица. Кампанията се осъществява със заповед на министъра на здравеопазването и за изпълнението им е утвърдена сума по дейност „Национални програми” по бюджета на Районните центрове по здравеопазването. Те трябваше да бъдат приключени и предадени до края на г., но поради редица причини прегледите продължиха и през януари 2008 година.

Продължава на стр.2

Министерство на труда и социалната политика организира бизнес курсове за ромски жени

Нова програма на Министерството на труда и социалната политика, която започна на 10.01.2008 г ще обучава ромски жени как да стартират и развият собствен бизнес. Курсовете ще продължат до 14 февруари и са безплатни. Програмата предвижда да получат практически и теоритични познания по осем модула, разделени в три тематични

АКЦЕНТ

БАХТАЛО ВАСИЛИ, БАХТАЛО НЕВО БРЕШ Василица – Ромската нова година в Община В. Търново

Детски гласове, песни и танци огласиха сградата на Община В. Търново на 14 януари. “Бахтало Васили, Бахтало Нево Бреш! – Честит Васильовден, Честита Нова Година!” – пожелаха децата от СИП “Фолклор на етносите – Ромски фолклор” от четири училища на Великотърновска община и осурвакаха за здраве цялото ръководство на общината, събрано специално за повода – Василица, Ромската Нова Година.

Учениците представиха ромски и български песни, възстановка на ритуалите, свързани с празника Василица, не пропуснаха да се повеселят и на фона на модерни песни на Азис и Софи Маринова. С тях бяха и десетки родители, дошли от Водолей, Балван и Леденик, които танцуваха и дори посвириха заедно със своите деца.

Тържеството бе уважено от цялото налично ръководство на общината – кмет, зам.-кметове, секретар на общината, директори на дирекции, както и от всички общински служители. “Благодаря ви, че за пореден път озарихте със светлината на Василица нашите сърца! Тъй като това е Нова година, ние сме подготвили подарък за всяко дете. – обяви Секретарят на Общината г-жа Мина Илиева – И тъй като Василица е за всички, ние сме подготвили подарък и за всеки общински служител, за да се веселим всички заедно – деца и възрастни, роми и българи!”

Продължава на стр.7

НАБЛЮДАТЕЛ

Преглеждат безплатно здравно неосигурени.

Кампанията среща няколко основни проблема: неподходящо избраното време за провеждане на кампанията (в самия край на годината, по време на празнуването на Коледа, Байрам и Нова Година), липсата на актуална информация за здравнонеосигурените лица по места. Не беше предвиден механизъм (с малки изключения) как да бъде достигната самата целева група на кампанията – не беше предвиден механизъм как да бъдат ангажирани местните формални и неформални лидери, НПО, както и какви подходи биха били най-ефективни, за да бъдат достигнати максимален брой хора. Не навсякъде общопрактикуващите лекари и специалисти бяха мотивирани да проведат ефективна кампания. Някои от тях разчитаха здравнонеосигурените лица сами да посетят кабинетите, които в тези случаи се намираха и извън кварталите с компактно малцинствено население. В същото време трябва да се отчете, че РЦЗ проявиха своеобразна гъвкавост при провеждане на кампанията: удължиха графика ѝ до края на януари 2008 г., пренасочиха прегледите към места с по-голяма нужда от такива. Остава обаче основният въпрос: При констатирани белодробни заболявания /с изключение на туберкулоза, чието лечение се поема от държавата/ на здравнонеосигурените какво ще се случи от тук нататък с тяхното лечение?

Министерство на труда и социалната политика организира бизнес курсове за ромски жени

... групи. Първата е основи на предприемачеството, втората е за организиране и развитие на малката фирма, а третата – за бизнес стратегии и планове, както и как да поискат кредит за фирма. Целта е те да бъдат максимално подпомогнати при стартиране и развитие на собствен малък бизнес. Участничките в курса ще бъдат запознати и с работа с компютър, водене на делова кореспонденция, съчетаване на родителството с трудовата реализация. За сега участват 10 жени, регистрирани в бюро по труда като безработни. Накрая на програмата те ще получат удостоверение за професионално обучение.

Парламентът прие промени в Закона за защита на животните

В началото на годината Народното събрание прие промени в Закона за защита на животните. Парламентът забрани отглеждането на маймуни извън зоологическите градини, забранява се и изоставянето на животни както и използването им за снимки на реклами или филми, при които им се причинява страдание. Тези промени в закона ще сложат окончателно край на традиционния занаят на рударите – развеждането на здресирани мечки и маймуни. Преди няколко години след инициативата на Бриджит Бардо отглежданите дресирани мечки да бъдат изпратени в резервата Белица, рударите, които се занимаваха с мечкадарство и решиха да запазят занаята, замениха мечките с маймунки.

Договореното повишаване на учителските заплати няма да достигне селските училища

В 38 на сто от училищата в страната учителите няма да получат обещаната от средата на годината средна брутна заплата от 650 лв. Причината е въвеждането на т.нар. делегирани бюджети на училищата, които се определят от броя на учениците. За да бъдат постигнати 650 лв. брутна заплата за учителите, според МОН в класовете трябва да има около 23 деца. В училищата с малки и слети паралелки със сигурност няма да има пари за достигане на такава заплата. Най-силно това ще засегне селските училища. В голяма част от тях, преподавателите полагат двойно повече усилия, за организиране на учебния процес и привличането на ученици. От тук нататък от тях не може да се очаква те да имат мотивация и да провеждат качествен учебен процес, при условие, че заплатата се определя не от качеството на положения труд и постигнатите резултати, а от формални критерии. В същото време обаче МОН отделя 2 млн. лв. за издръжка на т.нар. защитени училища. В момента общини и РИО трябва да изготвят списъци на училища, които трябва да бъдат “защитени”.

Изменения в Закона за социалното подпомагане

От 1 януари 2008 г. влязоха в сила измененията на Закона за социалното подпомагане, според които няма да се дават социални помощи на безработни повече от 18 месеца. 13 460 са лицата към 8 януари 2008 г., които отпадат от месечно социално подпомагане. Около 57 % от тези, които отпадат са с образование до 4 клас или са неграмотни. Мерките, които МТСП предвижда за тези безработни са включване в няколко програми: Национална програма “Възобновяване и опазване на българската гора”, която е насочена към “лица, отпаднали от месечно социално подпомагане”, мерки за заетост за продължително безработни, наемане на непълно работно време, курсове за ограмотяване в рамките на Национална програма за ограмотяване и квалификация на роми, курсове за професионално обучение.

ЦЕНТЪР АМАЛИПЕ ПРЕДСТАВИ ГОДИШНИЯ МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД “РОМСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ”

На 01.02.2008 г. в Център Амалипе представи годишния мониторингов доклад “Ромската интеграция в България - 2006” в Информационния център на Европейския съюз в София. В кръглата маса участваха Душана Здравкова, еродепутат, независимият депутат Мария Капон, Баки Хюсеинов, зам.-министър на труда и социалната политика, Мирослав Попов, зам.-председател на НССЕДВ, представители на г-жа Мариела Баева (евродепутат), МОН, АСП, Комисията по образованието и науката, Комисията по гражданското общество и медиите, ромски и други неправителствени организации и медии. Целта на обсъждането бе да стимулира дискусия около препоръките на доклада и тяхното прилагане.

Душана Здравкова представи новоприетата резолюция на Европейския парламент за подобряване положението на ромите в Европа и посъветва ромските организации да я използват в отстояването на своите искания и преговорите с българските институции. Тя подчерта, че голяма част от препоръките на доклада са в съзвучие с Европейската декларация и в този смисъл те са добра база за подобряване на политиките, насочени към ромска интеграция. Независимият депутат Мария Капон допълни, че през последните няколко години българските институции и европейските фондации са дали много пари, а реално координацията в начина, по който се случва ромската интеграция не е добра. Тя подчерта, че за нея основните приоритети са образование и работа, децата от различните етноси трябва да учат заедно и да получат добра квалификация, за да могат да се реализират успешно. В отговор на критиките на доклада Асен Петров, Директор на Дирекция “Образователна среда и образователна интеграция” в МОН, отбеляза, че десегрегацията все пак остава приоритет за министерството, въпреки че най-важно е децата да бъдат в училище, независимо в какво училище. Той подчерта, че МОН възприема и ще набляга на закриване на помощни училища като част от процеса на десегрегацията. Съвсем естествено докладът предизвика

недоволството на институциите за това, че дейността им е подложена на мониторинг от гражданските организации. Мирослав Попов, Зам-Председател на НССЕДВ подчерта, че подобни доклади не бива да бъдат властоориентирани, а да разглеждат проблемите в махалите. Според него, част от препоръките са напълно приемливи и самото представяне е началото на един широк процес на обсъждане. Според него, обаче, интегрираните роми не трябва да са фактор в този процес, защото процесът на интеграция има по-скоро социален оттенък. Това мнение беше подкрепено и от г-жа Емилия Войнова, директор на Дирекция “Демографска политика и равни възможности”, според която ромският въпрос е социален, а не етнически и поради това, специални усилия не бива да бъдат насочвани към интегрираните роми. Според Деян Колев обаче, именно интегрираните роми могат да бъдат фактор, мотивиращ останалата част от общността. Идеята, че ромският въпрос не е само социален, а също така и етнически бе подкрепена и от Боян Захариев, Георги Богданов, Теодора Крумова и Милена Илиева, които представяха доклада.

СРЕЩА ЗА РАМКОВАТА ПРОГРАМА – ФАКТИ, НАДЕЖДИ И СЪМНЕНИЯ

ФАКТИТЕ

На 11 и 12 януари Комисията за интеграция на ромите към НССЕДВ организира среща за обсъждане на предложенията за промени в Рамковата програма за интеграция на ромите, постъпили от НПО през юни 2007 г. Срещата се проведе в София. На нея бяха поканени единствено организации-членки на НССЕДВ; другите ромски организации, изпращали предложения за Рамковата програма (напр. Интегро) не бяха поканени и не участваха в срещата.

По време на проведените разговори бе изяснено следното:

1. През октомври 2007 г. от различните министерства е било изискано да направят оценка на досегашното изпълнение на Рамковата програма и да дадат предложения за новата. Повечето вече са отговорили и са дали предложенията си. Деян Колев от Амалипе и Милена Илиева от “Свят без граници” поставиха въпроса тези становища да бъдат предоставени на гражданските организации и дори да бъдат публикувани, на което не бе даден ясен отговор;

2. Стана ясно, че за новата Рамкова програма се предвиждат следните времеви срокове и параметри:

Ø до края на юни ще бъде разгледана от Министерски съвет: това е заложено в плана на МС

Ø до ноември ще бъде разгледана от Народното събрание: това е по-скоро в сферата на възможното и ще се случи единствено ако Програмата получи широк обществен консенсус, така че да не бъде атакувана от опозиционните политически лидери, споделящи националистически идеи. Ако това не се случи, Програмата ще бъде приета само като Постановление на Министерски съвет.

Ø има нагласа да се предвиди специално финансиране от републиканския бюджет за изпълнението на Рамковата програма – независимо дали тя ще бъде приета като Постановление на МС или с Решение на Народното събрание. Това финансиране ще започне от Бюджет 2009.

3. Представителите на Дирекция ЕДВ дадоха уверение, че при изработването на Рамковата програма няма да се спускат предзададени решения като “ромският проблем е социален”. Те се

съгласиха, че трябва да бъде даден шанс в програмата да се отразят и етническите (не-социалните) аспекти на ромския въпрос – запазване на културата и идентичността на ромската общност, въвеждане на интеркултурно образование и др.;

4. Стана ясно, че идеята на Дирекция ЕДВ е за изработването на съвършено нова Рамкова програма, а не просто за редактиране на старата; 5. След продължителна дискусия бе уточнена следната схема за изработването на Рамковата програма и за гарантиране на участието на ромските организации в този процес:

Ø до средата на февруари всяка организация може да изпраща в суров вид идеи за проблеми и решения, които да бъдат включени в Рамковата програма. Ще бъде организиран и интернет-форум на страницата на НССЕДВ

Ø до края на февруари организациите трябва да изпратят разработени по-подробно идеите, които са изложили преди това

Ø през март и април ще бъдат организирани срещи в 6-те планови района, на които ще бъдат поканени широк кръг организации и неформални лидери за да дадат своите предложения и да коментират предложеното до този момент

Ø през май работни групи, съставени от представители на ромски организации и на институции ще изработят Рамковата програма

КОМЕНТАР

Срещата бе организирана в изключително бърз порядък (на практика – за три дни) в навечерието на големия празник Василица. Макар да не бе казано експлицитно, бе очевидно, че срещата има връзка с писмото на 53 ромски организации до премиера Станишев, в което те протестираха, че ромската общност е изключена от изработването на Рамковата програма. Сянката на този протест “тегнеше” в неформалните разговори на почивките, а също и по време на дискусиите.

Стана ясно, че първоначалната идея от есента на 2007 г. е била институциите сами да изработят първия работен вариант на Рамковата програма. Въпреки уверенията на г-жа Етем от писмото ѝ до премиера в началото на декември, че “Работата по изработването на програмата практически все още не е започнала...”,

Продължава на стр.5

СРЕЩА ЗА РАМКОВАТА ПРОГРАМА ФАКТИ, НАДЕЖДИ И СЪМНЕНИЯ

Продължава от стр.4

... през октомври от отговорните министерства са били изискани предложения и повечето от тях вече са ги изпратили. Положителен факт обаче бе обявеното от М. Попов (зам. председател на НССЕДВ), че предложенията на министерствата ще бъдат взети само за сведение и от тях няма да се формира цялостен работен вариант за Програмата, който да бъде предзададен при следващи обсъждания – т.е. предложенията на институциите ще бъдат на равни начела с предложенията, които през юни 2007 изпратиха ромските организации. Ако това бъде спазено има шанс да се проведе реален диалог с реално участие на гражданските организации и ромската общност.

Положителен факт е и изразената готовност Рамковата програма да получи бюджетно финансиране. Това би създавало предпоставки за разрешаване на един от най-важните проблеми пред изпълнението на Програмата – никоя сериозна публична политика не може да се прилага без финансиране или само чрез финансиране от външни донори. Разбира се, остава открит въпросът доколко заявеното ще бъде реализирано и доколко РП ще получи специално бюджетно финансиране, което да не е символично. Очевидно е, че българският бюджет вече разполага с големи възможности, но не е толкова очевидна волята поне малка част от тях да бъдат използвани за финансиране на интеграцията.

Положителен факт е заявеното желание да не се предзадава свеждането на ромския въпрос до социален проблем. Очевидно е, че за да не бъде асимилация, интеграцията трябва да даде шанс на ромската общност да запази и обнови своята културна и етническа идентичност.

Схемата за изработване на РП, уточнена по време на срещата е обещаваща и демократична. Тя би дала възможност за включване на максимален кръг неправителствени организации и независими експерти, които заедно с институциите да изработят Програмата. Тя би позволила също така ромите по места да научат за Програмата, да участват в изработването ѝ и така да се чувстват ангажирани с нея. Разбира се, остава съмнението доколко тази схема ще се реализира. За нея е даден жълт светофар, който може да премине в зелен, но може и да се върне на позиция “червено”. В голяма степен това ще зависи и от активността на ромските организации.

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ НАСЪРЧАВА АКТИВНОТО РОМСКО УЧАСТИЕ

На 24.01.2008 г. Филип Бус, Началник на Отдела за България, Хърватия, Унгария и Холандия към ГД “Заетост, социални въпроси и равни възможности” на Европейската комисия изпрати писмо до Център “Амалипе” относно участието на ромски НПО в Комитета за наблюдение на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” (ОП РЧР). Писмото бе свързано с протеста на 53 ромски организации до премиера Станишев относно политически натиск върху независимите ромски НПО, недопускането им до изготвянето на обновена версия на Рамковата програма за интеграция на ромите и недопускането на представители на независимите организации до Комитетите за наблюдение на някои оперативни програми.

В своето писмо г-н Бус подчертава, че:

1. Въпросът за ромското включване е важна част от дейността на Европейската Комисия;
2. Комисията подкрепя прозрачния, отворен и конструктивен диалог между гражданското общество и държавните институции, което е илюстрирано от принципа за партньорство, залегнал в изискванията на Европейския социален фонд.

Г-н Бус оценява високо активната и ефективна роля на Център “Амалипе” и партниращите ромски организации, организирали кампания за включване на ромските въпроси при изработването на ОП РЧР през 2006 и 2007 г. Той пояснява, че през ноември 2007 г. Комитета за наблюдение на ОП РЧР е създал работна група за изработване на критерии, по които да става избора на НПО като наблюдатели в Комитета за наблюдение. Подобна група е била създадена и към Комитета за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка.

В тази връзка г-н Бус насърчава Център “Амалипе” и партниращите ромски организации:

1. Да продължат активно да участват в прилагането на ОП РЧР и да подпомагат правителствените институции в тази насока;
2. Да се свържат с Управляващия орган по ОП РЧР за да изработят прозрачни критерии за избор на ромски НПО в Комитета за наблюдение към ОП.

**ПАРИЖ:
ДВЕТЕ СТРАНИ
НА МОНЕТАТА****СЛАВКА СТЕФАНОВА**

Трудно ми е да се върна назад, да се опитам да обхвана с мисълта си всички впечатления и преживявания, да ги облека в думи и да ги преставя пред теб, читателю. Бих искала в следващите няколко реда, които ще прочетеш да се потопиш в атмосферата на Париж и заедно да се разходим из него. Но нека започнем от самото начало...

В началото на учебната година имах възможността да участвам в тримесечно обучение по програма "Еразъм" в един от най-красивите европейски градове - Париж. Първите ми студентски впечатления бяха свързани с пътроцветния екип от колеги. Бях изумена, когато научих, че в курса си имаме една единствена ромка (специалноста бе изучаване на ромски език), а всички останали бяха испанци, французи, румънци, имахме дори индиец и японка. Бях изненадана, че хората от други националности проявяваха голям интерес към изучаването на ромския език - това влизаше в противоречие с моите "български разбирания". Явно хората имаха много по-свободомислещо съзнание, отколкото мен самата. За тях бе въпрос на престиж да изучават ромски език в най-големия европейски институт за оринеталски езици и източни цивилизации. Опитах се да допусна мисълта в ума си дали и в нашата страна хората биха имали подобно отношение? Кой знае? Може би... и все пак ще е необходимо да мине много време, за да се преодолеят нагласите и стереотипите.

Разбира се, впечатленията ми не спряха до тук. Париж е един неверотен град. Не бихте успели да посетите всичко в рамките на няколко дена - всички забележителности, исторически музеи, множеството от мостове и кейове по брега на Сена, разполовяваща града на две... Париж е град, който съчетава лукс и бедност. Имах възможността няколкократно да посетя крайните квартали и предградия на града, където живеят в тежки мизерни условия емигранти, предимно роми. Според данни на Асоциация „Парада”, която от години работи с ромите в Париж, броят им надхвърля 6000. Те са предимно от Румъния. Интересното бе, че хората, които работят с тях са французи, които бяха научили ромски и румънски, за да могат по-успешно да общуват с тях. Ромите в Париж живеят в преградията на града, под мостове и други места. живеят в бараки или каравани. Мястото, където живеят се нар. "плац". Повечето са от групата

на калдарашите. Основното, с което изкарват прехраната си е просия и събиране на желязо. Правителствената политика е негативна към тях; местното население има различни нагласи. Мнозина просто проявяват безразличие, но други са готови да помогнат с каквото могат. Една от тях е Клара, момиче от аристократично семейство. Учи политология, но често с група млади хора остава да пренощува навън, под открито небе, за да пази емигрантите от полицаите.

Ромите - емигранти тук са много гостоприемни, но се различават от местните роми – житан, мануш и синти. За последните ще ви разкажа някой друг път. Ако решите да посетите ромите калдараша в Париж желателно е да носите дълга пола, косата ви да е прибрана и задължително трябва да имате придружител мъж.

Тук в Париж има много ромски организации, които работят с тях. Една от тях е Асоциация „Парада”, която подобно и на Център Амалипе работи в сферата на образованието, здравните и социалните въпроси: те записват децата на училище, организират им извънкласни дейности, посещения на забележителности в града, празнуване на празници и др. Интересното е, че във всички тези дейности не участват само ромчета, но и много други деца от различни етноси, което е предпоставка за успешна и ефективна интеграция.

Париж е като двустранна монета, съчетаваща в себе си красотата и богатството от една страна, а от друга – бедността и нищетата. Ако имаш възможността да посетиш Париж, ти решаваеш коя страна искаш да видиш. Но аз ти препоръчвам и двете. Ще видиш, че си заслужава.

Продължава от стр. 1

БАХТАЛО ВАСИЛИ БАХТАЛО НЕВО БРЕШ ВАСИЛИЦА – РОМСКАТА НОВА ГОДИНА В ОБЩИНА В. ТЪРНОВО

В края на тържеството бяха открити и две изложби по повод Ромската нова година. Едната бе на най-добрите рисунки, участвали в конкурса “Светът е за всички”, организиран от Център “Амалипе”. Другата бе фотоизложба на творби, направени от децата, участващи в СИП “Ромски фолклор” в ОУ “Хр. Смирненски” – с. Водолей. “Гледайки тези детски шедьоври, аз разбрах какво е нужно за да заживеем по-добре. – каза Деян Колев, председател на Амалипе при откриването на изложбите – Нужна е рокада – децата да заемат местата на нас възрастните, а ние да започнем да се учим от децата

Този шарен и красив детски свят, изобразен в рисунките и снимките е светът, в който искаме да живеем – свят на толерантност, разбирателство и красота.”

Тържествата по повод Василица бяха организирани за пета поредна година от Център за междуетнически диалог и толерантност “Амалипе” със съдействието на Община В. Търново.

КОНКУРС ЗА РИСУНКА “СВЕТЪТ Е ЗА ВСИЧКИ”

Над 300 детски рисунки от 57 училища участваха в конкурса „Светът е за всички”. Той бе обявен в края на миналата година от Център „Амалипе”, а изложбата на най-добрите рисунки беше открита на 14 януари от 14 часа в сградата на Община Велико Търново по случай Василица – Ромската Нова Година.

Целта на конкурса бе да представи културното и

етническо многообразие и богатство в България и толерантното съжителство между отделните етноси през погледа на децата. Те бяха разделени в две възрастови групи: от I до IV кл. и от V до VIII кл. Наградените творби бяха отпечатани като картички и изпратени до различни институции послучай Василица – Ромската Нова Година.

АКЦЕНТ

РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНКУРСА ЗА РИСУНКА “СВЕТЪТ Е ЗА ВСИЧКИ”

Поради големият брой изпратени рисунки, работата на журито беше изключително трудна. Журито определи I, II и III място, три специални награди, както и множество поощрителни награди. Всички рисунки ще бъдат качени на страницата на Център Амалипе.

I възрастова група

I награда

- Ø Силвия Сергеева Сашева, 10 г., ОУ “Йордан Йовков”, гр. Добрич

II награда

- Ø Радостин Емилов Виденов, 7 г., Читалище “Младост”, гр. Самоков
- Ø Сабел и Сюзън Гератлиев, 7 год., ОУ “Св. Климент Охридски”, с. Крън

III награда

- Ø Неделчо Атанасов Атанасов, 9 г., НУ “Св.Паисий Хилендарски”, с. Сотиря, общ. Сливен
- Ø Десислава Ивелинова Дичева, 8 г., ОУ “В.Левски”, гр. Плачковци
- Ø Джансу Ниязиева (8 г.), Имигюл Панкова (8 г.), Айджан Стоянова (9 г.), Ферхад Фератов (8 г.), Невин Асенов (8 г.), ОУ “Христо Ботев”, с. Вардун, общ. Търговище

II възрастова група

I награда

- Ø Северина Стоянова, 13 г., ОУ “Христо Ботев”, с. Баховица

II награда

- Ø Сара Живкова Делчева, 12 г., ОУ “Св.Паисий Хилендарски”, гр. Казанлък
- Ø Ина Велева, 11 г., СОУ “П.Р.Славейков”, гр. Трявна

III награда

- Ø Иван Борисов Илиев, 14 г., ОУ “Кирил и Методий”, с. Свобода, общ. Чирпан

Специална награда:

- Ø Пламена Димитрова Георгиева, 15 г., НГПИД “Акад. Дечко Узунов”, гр. Казанлък
- Ø ОУ “Васил Левски”, гр. Правец
- Ø Деница Миткова Игнатова, 13 г., ОУ “Алеко Константинов”, гр. Русе

РУДАРИТЕ В ЗЛАТАРИЦА ОТБЕЛЯЗАХА БАБИНДЕН 21.01.2008

Рударите в гр. Златарица са една от групите, допринасящи за етническото разнообразие и колорит в общината. Поколение след поколение те съхраняват своите традиции и ги предават на децата си. Тази година не беше изключение. На 21 януари с маскарад и веселби те отбелязаха Бабинден.

Процесията тръгна от т.нар. «влашка махала», за да се слее по-късно с процесията на работничките от все още успяващата да оцелее фабрика в града. Жените, облечени в маскардни костюми, празнуваха Бабинден така, както са го правели техните майки и баби. Пременилите булка, младоженец, кумове, сватове, баба и дядо тръгнаха от махалата и преминаха през фабриката и поликлиниката, за да уважат настоящата и бивша акушерка. Не липсваше и традиционния персонаж на циганката, която в златаришката традиция се облича задължително като турска циганска (със шалвари и забрадка). Според старите вярвания обаче, жената, която се премени като бременна жена неминуемо ще се сдобие с дете през годините. Затова и може би не беше изненада, че кандидатите за този персонаж липсваха в тазгодишната веселба. Развеселените жени рекетираха всеки мъж, който се изпречи на пътя им. Мъжете не отказваха да платят свободата си, защото в противен случай ги грозеше опасността да бъдат отъркаляни в снега със събути гащи.

„О-о, ние така празнуваме откакто се помня. Още от баба си помня този обичай и аз продължавам традицията от нея, както се надявам моите внучки да продължат след мен”, обяснява баба Христина, която вече е на 63 г. Тя с носталгия отбелязва, че младите жени и момичетата все по-рядко се включват в обичая. Приготовлението за процесията продължи почти два часа, докато жените се преоблекат, маскират и намажат лицата си с червило и сажди. 62-годишната баба Пенка Мирчева отново изигра ролята на дядото в процесията, като със завързания на кръста си морков наричаше за

здраве и плодородие.

Според традицията, жените трябва да започнат обиколката си от къщите, в които са се родили бебета миналата година. Обиколката завършва при местната акушерка. Празникът, който присъства и в българския народен календар се отбелязва като празник на „бабата” или селската акушерка, на децата и на родилките. В Златарица, както и на много други места, той се отбелязва по стар стил на 21 януари.

ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ”

Велико Търново 5000, ул. „Христо Ботев” 2, п.к.113

Тел/Факс: (062) 600 – 224, center_amalipe@yahoo.com, www.amalipe.com

Бюлетина изготвят Атанас Стоянов и Славка Стефанова